

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ ГЕРМАНСЬКИХ, РОМАНСЬКИХ І СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ І ЛІТЕРАТУР ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21-22 ЧЕРВНЯ 2024 РОКУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ, ПСИХОЛОГІЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

*Актуальні питання вивчення
германських, романських
і слов'янських мов і літератур
та методики викладання іноземних мов*

**Збірник тез доповідей
Міжнародної наукової конференції
21–22 червня 2024 року**

Вінниця
2024

2. Olohan, M. (2016). *Scientific and Technical Translation*. London / New York: Routledge.
3. Radetska, S. (2024). Content-based approach in teaching technical and scientific translation. *The Modern Higher Education Review*, 8, 2023. DOI: 10.28925/2617-5266.2023.814.

Роменська Наталія, викладач,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»,
м. Полтава, Україна

ПОЕТИКА РОМАНУ ЕМІЛІ БРОНТЕ «ГРОЗОВИЙ ПЕРЕВАЛ»

Однією з важливих стилістичних особливостей роману Емілі Бронте «Грозовий Перевал» є його символіка. Сюди ми зараховуємо звичні, на перший погляд, речі: предмети меблів, вікна, двері і навіть хвіртку старого маєтку.

Ліжко з дубовими панелями є символічним центром Грозового Перевалу – і роману, і дому. Воно забезпечує умови для розвитку найбільш драматичних подій твору, втілюючи різноманітні переживання. Для Кетрін – це притулок і кабінет, де вона вела щоденники на незаповнених текстом сторінках старих книг і мріяла, видряпуючи різні варіанти свого імені та прізвища. Для Хіткліфа – святиня, пов'язана з його сильним почуттям, місце, де він мріяв колись воз'єднатися зі своєю любов'ю, а для Локвуда – місце жахливих нічних кошмарів, про які він згадував зі здриганням.

Із перших же сторінок роману Локвуд прагне переступити поріг і увійти до будинку, водночас Хіткліф не має наміру його впускати: *«та й хвіртка, на яку він [Хіткліф] спирався, не поспішала гостинно розчинитись»* (Бронте, 2023, с. 21). Тут ми знаходимо персоніфікацію воріт, що, як і Хіткліф, не хочуть впускати оповідача.

До того ж під час розвитку сюжету персонажі дивляться і підглядають у вікна, відкривають або розбивають їх. Невипадково велике вікно вітальні маєтку «Грашкрос-Грейндж» широке і веселе, порівняно з Грозовим Перевалом. За допомогою описів вікон двох будинків здійснюється процес їх протиставлення.

Отже, авторка вдало використовує у романі символи і персоніфікацію для більш повного розкриття образів роману і для посилення створеної атмосфери. Емілі Бронте майстерно наділяє символи поліфонічністю, підкреслюючи індивідуальність кожного із них залежно від сюжету та навіть від сприйняття читача.

Крім символів і персоніфікації, Емілі Бронте також широко застосовувала прийом повторів. Зосереджуємо увагу на сценах взаємодії з Кетрін і Кеті з їхніми прихильниками – Едгаром Лінтоном і Лінтоном Хіткліфом. Мати і дочка дуже схожі: обидві сміливі і діють за власними примхами. Жінки навіть вдаються до фізичного опору, згодом переходячи до маніпуляції. *«Ні, – наполягала вона і взялася за ручку дверей, – не зараз, Едгар Лінтон. Сідайте! Ви мене не залишите в такому стані. Я буду нещасна весь вечір, а я не хочу бути нещасною через вас!»* (Бронте, 2023, с. 71) – говорить Кетрін. У «повтореній» сцені Кеті штовхає Лінтона Хіткліфа після суперечки про батьків, однак не хоче залишати Грозовий Перевал, відчуваючи свою провину: *«Не дай мені піти додому, думаючи, що я зробила тобі зло»* (Бронте, 2023, с. 151).

Проте варто зазначити, що подібні повтори підкреслюють те, чим відрізняються одна від одної Кетрін та Кеті. Читач не відчуває співчуття до першої, а от дочка викликає позитивні емоції. Її примхи виглядають як витівки бунтівного підлітка, вони відрізняються від материних егоїстичних вчинків. На наш погляд, повтори в романі використані у ролі стильотворчих елементів для посилення враження, а також із метою «замкнути» твір, «закруглити» його, надати йому композиційної стрункості.

Варто також виокремити стилістичні прийоми, щоб підкреслити майстерність Емілі Бронте як письменниці.

У романі використовуються такі засоби художньої виразності:

1) *Алітерація* – повторення приголосних звуків (Гром'як та ін., 2007, с. 26). Наприклад: «...*The first feathery flakes of a snow-shower*» (Bronte, 1996, p. 9).

2) *Гіпербола* – стилістичний засіб навмисного перебільшення з метою посилення виразності (Гром'як та ін., 2007, с. 158). Наприклад: «*Кожен подув із пагорбів був настільки переповнений життям, що здавалося, хто б не вдихнув його, навіть мертвий, неодмінно б ожив*» (Бронте, 2023, с. 179).

3) *Метафора* – художній засіб, що полягає в переносному вживанні слова або виразу на основі аналогії, схожості або порівняння (Гром'як та ін., 2007, с. 444). Наприклад: «*Джозеф і я, не розмовляючи, приступили до їжі, приправленої докорами*» (Бронте, 2023, с. 150). Як бачимо, автор прирівнює претензії до приправи.

4) *Звуконаслідування* – слово, що виникло завдяки наслідуванню природного звучання позначуваного ним предмета (Гром'як та ін., 2007, с. 282): «*Huge bough fell across the roof, and knocked down a portion of the east chimney-stack, sending a clatter of stones and soot into the kitchen-fire*» (Bronte, 1996, p. 41).

5) *Оксюморон* – стилістичний засіб, у якому свідомо поєднуються протилежні за змістом поняття, які разом дають нове уявлення (Гром'як та ін., 2007, с. 505). Наприклад: «...*вона ніколи не була така щаслива, як тоді, коли ми сварили її всі відразу*» (Бронте, 2023, с. 56). Ще один зразок: «*Меланхолія солодша від загальної радості*» (Бронте, 2023, с. 131).

6) *Персоніфікація* – надання предметам, явищам природи або поняттям властивостей людини, тварини (Гром'як та ін., 2007, с. 533). Наприклад: «*Але звідки вона з'явилася, маленька темна істота, врятована хорошою людиною на свою погибель? – Бурмотіла забобонність, коли свідомість слабшала у дрімоті*» (Бронте, 2023, с. 210). У цьому прикладі автор порівнює забобони з людиною.

7) *Порівняння* – засіб художньої образності, один із видів тропів, що полягає у зіставленні одного предмета або явища з іншим для того, щоб глибше розкрити, яскравіше змалювати його (Гром'як та ін., 2007, с. 546). Наведемо кілька прикладів:

– «*Білі букви яскраво блиснули в темряві, як примари*» (Бронте, 2023, с. 54).

Порівнюються літери з привидами, щоб підкреслити моторошну атмосферу у маєтку Грозвий Перевал.

– «*Ми всі поводитися тихо, як миші, цілих півгодини*» (Бронте, 2023, с. 96).

Зіставлення людини та миші – архаїзм, але у цьому випадку прекрасно підходить до настрою, що панував у залі, де Хіткліф уже більше схожий на тварину, ніж на людину.

– «Він скреготів на мене зубами з піною на губах, як скажена собака» (Бронте, 2023, с. 103). Знову бачимо, що Хіткліфа порівнюють із твариною, що найкраще передає внутрішній стан персонажа, оскільки він уже зовсім відмовився від усього людського.

– «Після перших шести місяців, вона росла, як модрина» (Бронте, 2023, с. 134). Знову ж таки маємо справу з архаїчним порівнянням, але воно є даниною фольклорній традиції, до якої звертається Емілі Бронте у своєму романі.

Підсумовуючи, зазначимо, що авторка використала чимало стилістичних прийомів у своєму романі. Усі вище вказані засоби допомагають краще розкрити характери твору, яскравіше зобразити відносини між ними, створити «ефект присутності» для читачів. Атмосфера моторошності та фатальної неминучості досягається завдяки застосуванню широкого кола художніх засобів: алітерація, гіпербола, метафора, звуконаслідування, оксюморон, персоніфікація, символи, порівняння, кільцева композиція тощо. Велика кількість вдало використаних засобів художньої виразності розкривають Емілі Бронте як майстерну письменницю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бронте, Е. (2023). Грозвий перевал. Фоліо.
2. Гром'як, Р. Г., Коваліна, Ю. І. & Теремок, В. І. (2007). Літературознавчий словник-довідник. ВЦ «Академія».
3. Bronte, E. (1996). *Wuthering Heights*. Dover Thrift Editions.

Росоха Олена, асистент,
Донецький національний університет імена Василя Стуса,
м. Вінниця, Україна

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЛАСНИХ НАЗВ У РОМАНІ І. НОЛЛЬ «МЕРТВИЙ ПІВЕНЬ» («DER NAHN IST TOT»)

У пропонованій роботі розглядаються власні назви у сучасній художній німецькомовній літературі на матеріалі німецькомовного роману І. Нолль «Мертвий півень» («Der Hahn ist tot»). Розглянуто їх структурно-семантичні особливості та класифікацію.

Центральне місце в системі персонажів займають: головна героїня *Rosemarie Hirte* 'Розмарі Гірте', предмет її закоханості *Rainer Witold Engstern* 'Райнер Вітольд Енгштерн' та її подруга *Beate Sperber* 'Беата Шпербер'. Периферію заповнюють імена друзів і знайомих головних персонажів.

На сторінках роману функціонують 91 власне ім'я та назва. Так, ономастичний кон роману складається з 4 класів власних назв:

- 1) антропоніми (41 од.);
- 2) топоніми (38 од.);
- 3) ергоніми (7 од.);
- 4) хрематоніми (5 од.).

Варто почати з імені головної героїні роману Розмарі Гірте, яка сама зізнається, що не задоволена ім'ям, яке їй дали батьки, хоча і наполягає, щоб її називали тільки повним ім'ям. Лише декілька людей, зокрема і її найкраща подруга